C. C. Postale. — Esce ogni mercoledi e venerdi — 17 dicembre 1926.

Posamezna številka 25 stotink.

Izhaja vsako sredo in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo leto lir 40.
Na naročila brez doposlane naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 75 V Gorici, v petek 17. decembra 1926. Leto IX.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. — List izdaja konsorcij »Gor. Straže«. — Tisk Katoliške tiskarne v Gorici. Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo: ulica Mameli štev. 5. (prej Scuole).
Telef. int. štev. 308.

Odločna volja.

Letošnje grozne, vničujoče vremenske nezgode, ki so padle čez našo domačijo, in z njimi združena slaba letina, so vrgle premnogo naših ljudi na rob prepada. »Kako naj si pomagamo, kako naj se rešimo«?, taka in slična vprašanja rujejo v njihovih mislih in jim vsiljujejo najrazličnejše naklepe in sklepe. Nekatere začne begati misel na izselitev, drugi se udaja malodušnosti in brezdelju, češ, saj itak nič ne pomaga, tretjega začnejo trapiti načrti obupnih, mogoče celo nepoštenih špekulacij itd. Vsa taka in enaka pota so navadno zgrešena in peljejo v pogubo. Če si hočemo pomagati in se vsaj deloma izkopati iz črne bede, v katero lezemo, se moramo zavedati, da leži bistveni in poglavitni del naše rešitve v nas in na nas samih. Odločna volja živeti in se ohraniti je predpogoj, če hočemo, da bodo naši napori rodili uspehe.

Ker so večinoma vsi naročniki naše »Straže« tudi člani »Mohorjeve družbe«, je knjiga »Luč v temini«, ki je tudi med letošnjim Mohorjevim darom, našim čitateljem gotovo že znana. Globoko zamišljena in krasno pisana knjiga opisuje na peterih zgledih, kako odločna volja, podprta od milosti in ljubezni božje, pripelje človeka iz teme k večni Luči. Osebe, kojih čudovitih skrivnosti polno življenje je podano v omenjeni knjigi, so samo ljudje s krepko, neomajno voljo. Ko stopijo na pravo pot, do katere so se presekali po silnih, skoro nadčloveških borbah, ne poznajo nobenega oklevanja več, ampak pogumno in vztrajno stopajo proti svojemu cilju.

Tako odločno voljo, oprto na pošteno in vestno delo, moramo vzbuditi tudi v nas vseh, ko se borimo z bridkimi težavami vsakodnevnega življenja, potem smemo upati, da bomo pretrpeli in premagali sedanji porazni gospodarski položaj. Le poglejmo nekoliko okrog sebe, magari v domači vasi, pa se bomo takoj prepričali, kako so si mnogi ljudje z odločno voljo in poštenim delom znali opomoči. Zgodilo se je to sicer v boljših življenskih prilikah kakor so sedanje, toda moč odločne volje, ki je bila kaljena v ognju pravičnosti in navdušenja, je še vedno silna in skoro nezlomljiva.

Ako bo pa naša volja krepka in odporna pri borbi za vsakdanji kruh, bo jaka in možata tudi v metežu drugih življenskih vprašanj. Dala nam bo možnost, da poživimo in razmahnemo vse tvorne sile na političnem, prosvetnem, socialnem in sploh vseh popriščih raznolikega življenja. Na ta način bomo ohranili svojo gospodarsko samostojnost in narodno svojstvenost.

Kaj se godi po svetu?

Brali ste v »Straži«, da so pred par dnevi jasno politično obzorje na vzhodu zastrli neki motni oblaki. Nekoliko smo o tem razpravljali ,da so dobili naši bravci sliko o vrenju ne le na Balkanu, marveč še bolj tja na vzhod proti Kitajski, koder se ruski medved objemlje s kitajskim zmajem na škodo zapadnih trgovcev.

Baš v tem času so se pa gospodje dipomatje z zapada spet sestali in nekaj prav važnega ukrenili. Z enim stavkom bi se dalo povedati takole: Nemčija bo prihodnje leto 31. januarja zopet popolnoma samostojna velesila kot je bila pred vojno.

Zopet pri zeleni mizi.

Ta znamenita odločitev za nemško republiko je padla v Ženevi. 6. decembra so se tam zbrali odborniki Društva narodov na 43. zborovanje.

Po listih se je že prej dosti bralo, da se bodo te seje vršile v duhu bratstva in pomirjenja med narodi. Neki časnikar opisuje oblastne zunanje ministre, ki so prišli spet sklepat važne zadeve. takole: 43. zasedanje se je začelo v prav prijaznem razpoloženju. Gospod Briand se je kaj prijazno in duhovito smehljal; dr. Stresemann je naravnost srčkano izgledal s svojo dolgo cigaro v preprostem ustniku in sir Ansten Chamberlain je motril dolgo zeleno mizo, znak večnega miru, tako dobrohotno kot zna le on. Predsednik zasedanja Vandervelde je gledal prav resno izza svojih debelih naočnikov, gospod Titulescu (Romun) je visoko sločil svoje obrvi. Ostali diplomatje so pa v svojih elegantnih črnih oblekah razodevali neko resno diplomatsko brezbrižnost.

Tako torej so vsi gospodje prijazni in dobrodušni ko kruhec posedali za ono zeleno mizo in začeli. Topli sončni žarki so prodirali skozi visoka okna v razkošno sejno dvorano in so kar sami vodili poglede razgovarjajočih se diplomatov v divno zasneženo ženevsko okolico. Da je bila prijaznost še za koš večja, je nemški zunanji minister Stresemann, ki bi moral po redu sejam predsedovati, odstopil svoje častno mesto prav vljudno sosedu Belgijcu Vanderveldeju.

Kako lepo se bere, kaj ne, takle opis diplomatske seje. Človek bi dejal, da so gospodje tako božično razpoloženi, da bodo kar vse armade odpravili in kanone prelili v mirovne zvonove. Veste, politika je pa drugačna reč; največkrat se le na zunaj srčkano smehlja.

Spočetka so v seji opravili neke malenkosti; med drugim so tudi določili, da pride v Društveno tajništvo Nemec Dufour kot generalni podtajnik. To je zelo odlično mesto. Glavna točka, ki je prav za prav zunanje ministre zbrala k seji, je pa bila: nemška razorožitev in odpoklic medzavezniške vojaške nadzorovalne komisije nad Nemčijo. Predno so se pa lotili tega krhkega prašanja, je angelj miru in sprave (sicer še iz precej umetnega blaga izdelan) še enkrat prav krepko zamahnil s perotnicami nad diplomatskimi glavami.

Odlikovanci.

Če se ne motim, smo v »Straži« že brali. da so letošnje mirovne nagrade dobili trije zunanji ministri prvih evropskih velesil: Chamberlain, Stresemann in Briand. Noblova mirovna nagrada, če je pravim možem podeljena, več velja kot vsi zlati križci in naslovi. Za kulise velikih politikov pa ima malokdo tolikanj vpogleda, da bi presodil, ali so ti možje odlikovanje zaslužili. Če jih presodimo po njih zunanjem delu in njih besedah, potem lahko rečemo, da so si v resnici ti trije za ohranitev miru v Evropi najbolj prizadevali. Več kot zgolj slučaj je torej, da je odlikovance zasluženo plačilo doletelo prav tik pred razpravljanjem o taki zadevi, ki bi lahko postala jabolko razdora med Nemci in zavezniki.

Ko je predsednik Vandervelde odlikovancem častital, je prvi odgovoril Briand, češ, da odlikovanje ne velja toliko njemu kot ideji, za katero se je vedno boril. Chamberlain je odvrnil, da pomeni domenek s Stresemannom zmago te ideje, za katero je odlikovan. Stresemann je pa prav pesniško povedal, da je bila pot do Locarna dolga in da tudi po Ženevi ne pihljajo venomer sladke sapice, a velike ideje so še zmeraj prej ali slej zmagale. Ozračje je po teh govorih postalo še ugodnejše za prijateljske sklepe.

Za trenutek pa pustimo gospode same, naj se lepo priklanjajo med sabo in pohitimo na sever.

Bolnik išče zdravnika.

Kavno ko je Stresemann zapiral svoje kovčeke, da stopi v Ženevo, se je ruski zunanji minister Čičerin kar nenkrat slabega počutil. Med vsemi boljševiškimi zdravniki ni bilo niti enega, ki bi se mu Čičerin zaupal. Zato je brž pohitel v Nemčijo in skozi Berlin v Frankfurt ob Meni, kjer ordinira sloviti zdravnik Noorden. In glej čudo! Ta zdravnik je ministra tako dobro ozdravil, da se je Čičerin lahko domov grede ustavil v Berlinu in imel tam več razgovorov s političnimi možmi. Prav slična bolezen je popadla Čičerina tudi takrat, ko je šel Stresemann v Locarno. O tej ruski bolezni so čuli tudi tja doli v Ženevo in jih je zaskrbela. Čemu?

Po mirovnih dogovorih so zavezniške čete posedle Porenje kot v zastavo, da bo Nemčija točno odplačevala svoje vojne dolgove. V Berlin je pa prišla antentna komisija visokih generalov, ki je imela nalogo, da z budnim očesom pazi, ali se je Nemčija razorožila in ali se skrivaj zopet ne oborožuje. Ta nadzorovalna komisija je imela končati svojo nalogo tedaj, ko bo videla, da so Nemci razoroženi in ne gradijo več nobenih trdnjav in se skrivši ne oborožujejo. To je bilo za Nemčijo poniževalno; postala je popolnoma odvisna od zaveznikov. Naravno je, da je to Nemce še bolj podžigalo k sovraštvu in osveti. Tedaj so se oglasile še ruske vabe, naj se Nemčija pobota z Rusijo in obe skupaj bosta že nagnali Anglijo in ostale. Nacionalisti so bili brž za tak predlog. Takrat je pa Anglija iz svojih trgovskih koristi jela popuščati. To popuščanje je nemške zmerne stranke nagnilo, da so šle v Locarno sklepat častne pogodbe. Nemci so dosegli uspeh, ker so rekli, če nas vi nočete, nas bodo pa Rusi. Zapadne velesile so se tega ustrašile in čimdalje bolj popuščale. Brihtni in zviti Stresemann se je skušal nato otresti še vojaške kontrole. Prav kot nalašč mu je spet prišla »bolezen« Čičerinova, ki je dala Angležem in Francozom misliti, da Čičerin spet snubi Nemce. Tako je Nemčija stala na sredi kot bogata nevesta, ki ima polno snubcev. Bolnik je našel zdravnika.

98 in še 2 vprašanji.

»Berliner Tageblatt«, vodilni nemški zunanje - politični list, piše v enem svojih zadnjih uvodnikov, da se »morajo Nemci obiskov te nenavadno zanimive osebnosti (Čičerina) srčno veseliti. V Angliji jim sicer to ne ugaja, a vpliva toliko nanje, da so njih ušesa bolj odprta za nemške želje. Tako se je tudi zgodilo.

V soboto zvečer so zunanji ministri že mislili, da ne bo nič in so že naročali vozne listke za domov. Poincare in nacionalistični krogi v Parizu in drugod niso namreč hoteli nič slišati o nemških željah, da bi se kontrola odpravila. Sklicevali so se na mnenja izvedencev, ki trdijo, da so Nemci na tiho utrjevali najmočnejše trdnjave na vzhodni meji: Kraljevec, Glogau, Küstrin in da izdelujejo njih tovarne napolizdelke (polfabrikate), ki se morejo smatrati za vojno blago.

Hugenbergovo nacionalistično časopisje (o tem smo že nekoč obširneje pisali) je pa od svoje plati hujskalo proti Stresemannu, čemu se sploh pogaja.

Briand je po telefonu zagrozil min. predsedniku Poincareju, da odstopi, če ne dovoli pogodbe z Nemčijo, Angleži so pa vse sile napeli za posredovanje. Diplomatje so spet odprli svoje kovčeke in se v nedeljo dopoldne spet zbrali k seji. Po seji so izdali objavo, da so rešili večino od 100 vprašanj, ki se tičejo vojaških določb v versajskem miru. Sklenili so, da se vojaška nadzorovalna komisija umakne iz Berlina 31. januarja 1927; različna nesoglasja bo pa reševal odbor Društva. Oni dve vprašanji: kje in kaj so prav za prav tiste utrdbe, in kakšni so tisti polfabrikati, ki bi se rabili v vojne svrhe, bo pa rešila posebna komisija.

Ko so se to domenili, so se zunanji ministri prav prisrčno poslovili in šli.

Kdo je to kratko povlekel?

Kot je star običaj že, so po odhodu diplomatov prišli časnikarji na bojišče. Vnela se je dolga pravda, kdo je prav za prav zmagal v tej diplomatski borbi. Francoski nacionalisti trdijo, da je Briand podlegel Stresemannu; večji del pa slavi Brianda, ker je dosegel sporazum z Nemčijo, ki ne bo več mislila na osveto ob Renu, marveč se bo celo vojaško zvezala s Francijo. »Le Matin« (Jutro) je prineslo članek znanega novinarja Julesa Sauerweina, ki trdi, da je novi ženevski sporazum sklenjen v splošno zadovoljstvo obeh. On že vidi zvezo med Francijo in Nemčijo, kateri bi bržkone pristopile tudi države Malega sporazuma. Anglija in njeni morebitni novi zavezniki bi imeli v novi zavezi protiutež.

Ko se je pa Stresemann vrnil v Berlin, so pa nemški nacionalci zagnali hrup, da jo je polomil v Ženevi.

Tako si skrajneži na obeh straneh nasprotujejo in iščejo zmagovalca. In v resnici ga je težko naj-

ti. Sam Theodor Wolff, ki piše v »Berliner Tageblattu« zunanje politične uvodnike, vpoštevane od zunanjih ministrstev, pravi, da je tisto prašanje o polfabrikatih le želja angleških industrijcev. Kjer bodo videli, da jim nemško blago dela konkurenco, bodo zavpili, da je to vojni material in na mah se bodo morale nemške tovarne vstaviti. In ima prav. Kapital ima povsod prste vmes. Zato pa Wolff tudi pravi, da se Nemci vesele Čičerinovih obiskov, ker z njimi postrašijo Angleža.

Skoro smo že predaleč zašli v tem zamotanem političnem vprašanju. Pa se vsaj vidi, kako se dela visoka politika. Vidi se pa tudi, da nemško ljudstvo prav krepko dela za nov podvig in s tem rase v spoštovanju pri sosedih.

DNEVNE VESTI.

Najvišje zadoščenje.

Pretekli teden je glavni policijski komisar v Gorici komendator Colli pozval k sebi zastopnike »Gor. Straže«, »Mladike«, »Trg. doma« in drugih slovenskih ustanov v Gorici, ki so bile prizadete po znanih novemberskih dogodkih. G. policijski komisar je vsakemu zastopniku prebral pismo načelnika vlade Mussolinija poslano preko prefekture v Gorico. V pismu načelnik vlade izrecno živo obžaluje nastopanje proti slovenskim organizacijam v Gorici ob priliki novemberskih dni. Obljubuje, da se bo proti krivcem oblastvenim potom nastopalo. Zastopniki organizacij so z zadovoljstvom in zadoščenjem vzeli na znanje plemenite izjave vladnega načelnika zaupajoč v njegovo besedo.

Liktorsko posojilo.

Liktorsko posojilo, ki ne bo porabljeno za državne potrebe, kakor je izjavil fin. min. Volpi, temveč je namenjeno podvigu industrije, trgovine in gospodarstva sploh, se od dne do dne po vsej državi živahno podpisuje. Tudi v naši pokrajini je našel poziv k podpisovanju krepak odmev. Tudi med nami Slovenci so že mnogi podpisali večje in manjše zneske. Kdor ima razpoložljiv denar, naj podpiše in stori svojo državljansko dolžnost.

Pašićev pogreb.

Z velikanskimi slovesnostmi so pokopali rajnega Pašića, velikega državnika, ki smo ga našim bravcem v zadnji številki pokazali v vsej njegovi veličini. Sam patrijarh Dimitrij je obdan od 60 svečenikov pel »opelo« in proslavljal pokojnikove vrline. Za njim je v saborni cerkvi povzel besedo predsed. narodne skupščine Trifković in orisal pokojnikov življenjepis. Miletić, minister za narodno zdravje, je proslavljal Pašića kot stvaritelja narodnega edinstva. Po govorih so ministri dvignili krsto in jo ponesli na lafeto. Sprevod se je jel pomikati. Kakih 20.000 pogrebcev, med njimi sam kralj Aleksander, dvor, poslaniki, poslanci in odličnjaki, je šlo za mrtvaškim vozom. Pred njim je bilo naloženih na poseben voz 230 vencev. Med sprevodom so govorili še razni poslanci v imenu svojih klubov. Ob pol dveh popoldne v nedeljo 12. t. m. so pa položili krsto v mrtvašnico na pokopališču. Zadnje salve v čast pokojniku so še odjeknile in množica se je razhajala, spominjajoč se velikega Srba in Jugoslovana.

Senator Bombig - goriški podeštat.

Dosedanji mestni komisar senator Bombig je imenovan za goriškega mestnega načelnika. Za vsa glavna mesta pokrajin bodo namreč imenovani obč. načelniki. Dozdaj so ti načelniki določeni za 46 mest, med njimi za Gorico, Pulj in Zader.

Spadavecchia prestavljen.

Videmski prefekt Spadavecchia je kakor dosti drugih tudi prestavljen. Gre v srednjo Italijo v provincijo Campobasso. G. Spadavecchia, ki je vladal kot videmski prefekt tudi nad primorskimi Slovenci, ne pušča za seboj prav dobrega spomina. Na njegovo mesto pride dr. Avguštin Iraci.

Medsebojna odlikovanja.

Po podpisu albansko - italijanske pogodbe je Ahmed Zogu brzojavil iz Tirane Mussoliniju. Na koncu brzojavke mu je naznanil, da ga odlikuje z veliko verižico narodnega odlikovanja »Besa«. Mussolini je poslal v zameno iz Rima drugo brzojavko in odlikoval Zoguja z velikim redom sv. Mavricija in Lazarja.

Mussolinijeve izjave.

Pred kratkim se je neki angleški časnikar razgovarjal z ministrskim predsednikom Mussolinijem. V pogovoru z njim je Mussolini izjavil, da je volivni sistem v Italiji odpravljen in da stopi na njegovo mesto hierarhični. Ta obstoji v tem, da vse oblastnike imenuje vrhovni poglavar. To je skrivnost fašizma. Fašizem je le način, ne pa cilj.

Nadalje je Mussolini izjavil: Jaz ne smem in nočem biti umorjen; če bi se pa atentat name posrečil, me bo fašizem preživel. Preteklost je mrtva in pokopana.

Mussolini je v pogovoru tudi povedal, da na kako novo vojno niti misliti ni mogoče. Spomin na preteklo svetovno vojno je v ljudeh še preživ, da bi se spet pustili klati.

Zopet aretacije.

Kakor poročajo italijanski časopisi je bilo zadnji pondeljek izvršenih v Milanu več aretacij. Med zaprtimi se nahajata tudi bivša poslanca Gonzales in Zibordi, pristaša socialistične stranke.

Vodja italijanskih socialistov

znani Filip Turati je pred par dnevi pobegnil po noči z motornim čolnom iz Italije na otok Korziko in od tam naprej v Francijo.

Cesar umira.

Japonski cesar je v svojih zadnjih izdihljejih. Zdravniki ga le še s pomočjo umetnih sredstev vzdržujejo pri življenju. Njegov naslednik bo najbrže princ Hiro-Hito, pričakujejo pa domov tudi princa Chichibu, ki študira v Oxfordu. Bržkone se bo za cesarski prestol vnel kak prepir.

Med političnimi ubežniki.

Kakor poročajo italijanski listi je ubežalo na francoska tla večje število Italijanov pristašev protifašistovskih strank. Teh organiziranih »fuoriuscitov« je menda že 200.000. Imajo dobro izpeljano organizacijo in svoje glasilo »Corriere degli Italiani« ki izhaja v Parizu. Ureju je ga bivši »Popolov« urednik Donati. Zdaj se je pa preselil v Pariz tudi »Avanti!« in njegov urednik Nenni. To je baje po zatrjevanju rimskih listov povzročilo nesoglasja med izseljenci, ki da ne predstavljajo več strnjenih vrst proti fašizmu.

Ljudsko šolstvo na — Španskem.

L. 1910. je bilo na Španskem otvorjenih 24787 ljudskih šol. Že takrat je primanjkovalo 9579 šol. — V letu 1926 — t. j. po 16 letih — je število šol naraslo na komaj 27.000. Vsled pomanjkanja šol je nepismenost zelo visoka. Na 100 prebivalcev štejejo 52 analfabetov. Ker šteje Španska 21 milj. prebivalcev je 11 miljonov ljudi, ki ne poznajo črk. Glavna vzroka tolikega števila analfabetov sta: 1. nad polovico šolodolžnih ne pohaja nobene šole; 2. vsled prenizke plače (na dan L 4.65) je veliko pomanjkanje učiteljev.

PRAZNIKI SE BLIŽAJO!

Zato bo mnogo prijateljev naše »Straže« prišlo te dni v Gorico. Ob tej priliki pridite v upravništvo »Straže«. Zakaj? Naročili boste »Stražo«, da bo prihajala vsak teden v vaše hiše.

Petnajst lir stane.

Kdor plača list za celo leto naprej, dobi v dar »GORIŠKO PRATIKO«, ki je sama vredna dve liri. Upravništvo »Straže« je v hiši, ki stoji na vogalu zraven Sadnega trga, Via Mameli 5. Prijatelji! Kjer je več bravcev »Straže«, naj eden pobere naročnino za vse in naj jo skupno pošlje ali prinese v Gorico. Danes naši možje že vedo, da razumen gospodar na Goriškem brez »Straže« ne more izhajati. Brez »Straže« ni novic — ni pouka o novih postavah — brez »Straže« je slovenska hiša pusta. Zato širite naš list po hišah! Nabirajte novih naročnikov! Naročite »Stražo« svojim sinovom, bratom, prijateljem, ki so v tujih deželah ali pa pri vojakih! Prijatelji, prazniki se bližajo — torej na delo za edino glasilo goriških Slovencev!

Valuta.

Dne 16. decembra si dobil :

za 100 franc. frankov	88 25	do	89.25	Lir
za 100 belg. frankov	305.—	do	315.—	Lir
za 100 švic. frankov	430.—	do	440.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	66.—	do	67.—	Lir
za 100 dinarjev	39.75	do	40 50	Lir
za 1 šterling	108 50	do	109.50	Lir
za 1 dolar	22.50	do	22 80	Lir
Novci po 20 frankov	83.—	do	88.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0315	do	0.0330	Lir

Čuvaj se senjske roke!

Zgodovinska povest.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa. poslovenil F. Š. Cvetkov.

»Hvala Vam stokratna hvala, reverendissime,« se je poklonil kapitan iskreno, »velika zasluga bo to, ali kako — — —«

V tem trenutku se je zaslišal silen šum in ropot. Kapitan je skočil k oknu, da vidi, kaj je, a tudi škof se je dvignil naglo. Mali trg pred starim škofovskim dvorom in stranske ulice so se bile napolile z mrkimi zlovoljnimi Uskoki. Kapa pri kapi, dolga puška pri puški se je tu stiskala. Oči nemirne čete so se upirale v okna škofije, a iz nejasnega šuma se je včasih čula kaka mrzka beseda. Škofovo lice je potemnelo, ali oči so mu vendar radovedno igrale na tem ustajniškim krdelu. Saj do sedaj ni videl toliko zbranih Uskokov.

»Brez dvoma so prišli po mene,« je odgovoril kapitan nekako v zadregi, »da slišijo kakšne glasove jim nosim.«

»To so torej ti ljudje,« se je nasmehnil škof nekako porogljivo, »radi katerih govori ves svet: »Čuvaj se senjske roke!« V resnici divji svatje, toda zdi se mi, da je njihovo ime nevarnejše, nego oni sami.«

»Kaj naj jim rečem? Ker trumoma navale na beneške zemlje, ako se jim ne olajša. Tako so se mi vsaj zagrozili. Kaj naj jim rečem?«

»Recite jim, gospod kapitan,« je odgovoril škof za trenutek, »naj pridejo vojvode ob dveh popoldan v kaštel. Sporočite to tudi gospodi na magistratu. Tudi Vi pridite gotovo. Recite jim, da sklenemo tam mir.«

»Dobro, reverendissime; ob dveh. Klanjam se globoko Vaši prečasti!«

Škof je blagoslovil kapitana, pokimaje z glavo in v kratkem se je četa razšla izpred škofovega dvora. Mirno je stal znameniti cerkveni dostojanstvenik pri oknu, naslanjal svoje čelo na steklo ter gledal za temi krepkimi junaki, za tem strahom nekrščenih in krščenih barbarov. Škof, zagloblen v čudne misli, ni niti opazil, kako so se otvorila postranska vratca kako je stopil v sobo majhen, mršav ali precej mlad človek v redovniški obleki.

»Monsignore!« je spregovoril prišlec — »monsignore!« je spregovoril glasneje, ne čakaje odgovora.

»A, ti si Antonio!« je obrnil škof glavo. »Si se-li nagledal tega razbojniškega gnezda; si slišal kake novosti?«

»Jaz prav za prav ne smem soditi o tem, kakor ste izvolili reči, »razbojniškem gnezdu«, saj je to Vaša prestolnica. Razgledal sem pod varstvom enega svetega preoblečenca marsikaj, tudi Vaše fratre. Svetega mi Marka, ti sinovi svetega Frančiška so pri Vas popolnoma druge narave, nego naši italijanski redovniki. Ti mrki, plešasti ljudje nagibajo bolj na razbojniško struno. Ali zopet so modri. Ko so slišali, da sem italijanski frater, umolknili so vsi in niti besedice nisem mogel izvleči iz njih; še celò hrvatski niso hoteli govoriti pred menoj; samo pozdravljali so me s kratko latinsko formulo. Kako bi se bili še le prekriževali, ti dobri pobožnjaki, ko bi vedeli, da se skriva pod ovčjo kožo beneški volk in da se mi skriva pod izposojeno obleko znak služabnika visokega sveta desetorie. Dà, šel sem dalje — monsignore. Čudite se: vaš svetli sorodnik Sabieno Veluto gotovo izbuli oči — zašel sem v levji brlog, v krčmo nekega Lošinjca »Črnega Nike,« nedaleč od kaštela. To Vam je pravo gnezdo vseh uskoških sršenov. V Dalmaciji sem se priučil nekoliko temu Vašemu jeziku, pa sem vse razumel. Tam se je celò preveč govorilo. V vas je res čudna navada. Ne čudim se, da na levu sv. Marka ni ostala ni dlaka ali da ste slišali mastno kritiko cesarskih in nadvojvodskih svètnikov, da ste slišali, kako so Vas stavili na rešeto ti peklenski duhovi — Bog pomagaj! Iz njih krika sem posnel dvoje. Za prvo slutijo, kaj jim preti od nas, da jih namreč kanimo izgnati iz Senja; za drugo sem razumel, da jih najbolj peče, ker so ladje prejasne republike zaprle senjsko oži no.«

»A kateri nečisti duh jim je našepetal vse to?« je vprašal škof srdito.

»Tudi jaz sem premišljeval o tem, ali zastonj. No, bojim se, da bo skoraj zopet boj med Uskoki in našo vojsko. Med ostalim sem razumel tudi to, da je lucifer Juriša Orlovič ugrabil pred nekoliko dnevi zaročnico tajnika našega Paskvaliga, bogato deklico iz Vrbnika, a divjak jo hoče oženiti, pa jo je skril v hišo kneza Martina Posedariča. Barbaro je, kolikor ga pamtim, maščevalen človek.«

(Dalje).

Zrna.

Hvala z jezikom — ni za moža;
hvala v srcu — ta nekaj izda.
hvala v dejanju — taka velja.«

—

Skoz kesanja nizka vrata
nas v srečo pelje pot.

—

Človek ni nikoli tako lep ko takrat, ko za odpuščanje prosi ali sam odpušča.

(Jean Pascal.)

Kaj je novega na deželi?

Solkan.

Na cesti med Plavami in Solkanom so bili od čuvajev javne varnosti aretirani in oddani v zapore Jakob Rukovina in Marka Zakić, oba iz Novega grada v Jugoslaviji. Zakaj se je to zgodilo, nismo mogli doznati.

Dornberg.

(Žalostna smrt.) V torek se je obesil v Dornbergu na njivah Mlečnik Franc. Bil je svoječasno vratar v velikem semenišču. Ko je pustil to službo, je služil kruh za se in za družino s krojaštvom. Nahajal se je pa menda v zelo slabih gmotnih razmerah. V pondeljek je pustil doma na mizi 10 lir in šel h bratu v Dornberg. Tam sta z bratom nekaj prav živahnega razpravljala, potem pa je nesrečni mož šel in se je obesil na črešnjo. Čuden slučaj usode je, da se je Mlečnikov oče prav na isti dan pred 30 leti polil s petrolejem in se zažgal. Bog daj mir njegovi duši in naj tolaži ženo in otročiča!

Tolmin.

Tudi pri nas je Alojzijevo slavje odzvenelo. Otvorile so ga tridnevne duhovne vaje, posvečene zlasti moški mladini. Zaključili smo jih na praznik Brezmadežne. Vse tri dni in že prej se je ob spovednicah kar trlo ljudi. Lepo je bilo na Brezmadežne god, ko so padale k mizi Gospodovi dolge vrste fantov in mož kot bi tekmovale z ženskim svetom. Popoldne smo javno poudarili svoje versko prepričanje s slovesnim obhodom, ki se ga je udeležila ogromna množica. Sprevod je otvoril križ s častnim spremstvom balile, sledile so ljudske šole, konvikt, dijaštvo s kipom sv. Alojzija, dolge vrste fantov in mož, žena in deklet, sledila je dekliška Marijina družba, vsa v belem, zelenju ter palmovih vejah in s kipom Brezmadežne v sredi; za njim duhovščina, ženska Marijina družba in tretji red. Častno se je izkazala dekliška Marijina družba, dijaki in šole. Po slovesnem obhodu je spregovoril preč. g. Terčelj globoko in pretresljivo fantom, dekletom, materam, celi tolminski fari v zahvalo in pohvalo in v tolažbo za zvestobo in ljubezen do nebeške matere Marije.

Brje.

(Za našo cerkev.)

Brejci se srčno zahvaljujejo vsem dobrotnikom, ki so denarno in materijalno prispevali za zgradbo cerkve sv. Cirila in Metoda na Brjah.

Darovali so: Posestniki — Črni-vrh-Zalog 16 smrek; 5 posestnikov žag v Lokavcu 1 voz lesa; trgovci v Ajdovščini in Šturijah — 1 voz lesa, 5 kg žebljev in 50 lir, gospa Kristina Jögel Češko 3 m platna, g. Alojzija Ličen v Ameriki — Chleveland nabrala lir 500, č. g. Arko Leopold, župnik Štajersko 100 Din, č. g. Furlan I., dekan sv. Križ pri Trstu 25 lir. g. Avg. Poniž, Ajdovščina 25 lir. Vsem Bog tisočero povrni. — Razume se, da h cerkvi manjka še zelo dosti. Zato se priporočamo vsem dobrim ljudem, katerim jim je pri srcu češčenje sv. Cirila in Metoda, da z majhnim darom pomagate cerkev dostojno okrasiti. S tem najlepše proslavljamo naša slavna apostola in se jima priporočamo naj mogočno čuvata naš dom.

Gor. Branica.

Zopet moramo poročati v svet žalostno novico. Dne 11. t. m. je po kratki, zavratni bolezni, nenadoma izdihnil svojo blago dušo g. Joško Poljšak iz ugledne Poljšakove družine. Zapušča mlado vdovo in dve nepreskrbljeni siroti. Njegova smrt nas je tembolj pretresla, ker je to že tretji slučaj nenadne smrti v teku enega meseca.

Pokojnik je bil rojen leta 1898. Leta 1916 je odšel v svetovno vojno kot 18 letnik. Pred 5 leti se je poročil, ter v miru in sreči preživel zadnja leta življenja. Bil je skrben gospodar, dober družinski oče in vzgleden katoliški mož, ki svojega prepričanja ni nikdar skrival.

Udejstvoval se je pok. Joško tudi v naših organizacijah. Ker je tako ljubil svojo domačo grudo, je za nje obstoj žrtvoval tudi duševne sile. V naše organizacije je pokojnik vstopil že v letu 1911, takrat, ko je veliki Evangelist Krek zažigal kresove krščanske misli po naši ožji domovini. Idejno pot, ki si jo je Joško začrtal v mladosti, je nadaljeval tudi kot mož. Ko smo po vojni obnovili društvo, bil je med prvimi, ki je pristopil ter nam dajal poguma. Tega moža polnega idealizma smo izgubili. Težko ga bomo pogrešali.

Pogreb se je vršil v pondeljek 13. t. m. ob 10. uri predpoldne. Udeležila se ga je številna množica ljudi. Ponoštevilno je bilo zastopano prosvetno društvo, katerega odbornik je bil pokojnik. Pogreb je vodil č. g. Kralj iz Goč. Domači pevski zbor je zapel pred hišo »Nad zvezdami«, ob grobu pa »Jamico«. Tako smo tedaj izročili materi zemlji moža, ki bi ga danes tako potrebovali. Dragi Joško! Prekinil si pot. Trnjeva in polna zaprek je bila, a je vodila k luči, k solncu, k Bogu. Bodi ti lahka zemlja domača, katero si tako ljubil. Spavaj v miru svoj večni sen! Globoko užalošćeni družini naše iskreno sožalje.

Števerjan.

(Novi zvonovi). V nedeljo smo imeli pri nas redko slovesnost. Prevzvišeni knezonadškof Sedej je blagoslovil naše nove zvonove. Za kumici sta bili baronica Tacco in gdč. Fabris, kumovala sta pa baron Formentini in g. Terpin. Pri slavnosti smo slišali več govorov. K besedi se je oglasil tudi naš novi občinski načelnik advokat Fuortes.

Zvonove imamo, cerkev lepo, le gospod se mora truditi iz Podsabotina gori k nam. Prej smo ga imeli v svoji sredi. Pa ni imel dostojnega bivališča in se je moral preseliti v Podsabotin. — Ne samo Števerjanci, marveč vsi bližnji sosedje, tako se sliši, so letos z Mohorskimi knjigami prav močno zadovoljni. Kmalu jih bodo prebrali, da bo kar berila zmanjkalo.

Sežana.

Na trgu v Sežani dne 13. t. m. je bilo na prodaj 1472 glav živine in sicer: volov in krav 518, telet 107, konj 299, prašičev 548. Cene govedini od 350 do 380 lir stot, teleta od 650 do 700 L stot. mrtve teže. Konji lepi boljše pasme od L 1500 do 4000 glava. Prašički 5 do 8 tedenski od 70 do 100 lir glava. Prašiči odrasli 4 do 6 lir kg žive teže. Kupčija v splošno dobro. Dan prav ugoden za kupčijo. — Prihodnji tržni dan (sejm) se bo vršil dne 22. decembra tek. leta.

Iz širokega sveta.

Zopet atentat.

Na Dunaju živi zadnje čase bivši bolgarski minister dr. Atanosov, ki je voditelj one macedonske struje, ki stremi po združenju z Bolgarijo. Pri njem biva njegov prijatelj Ivanov. V soboto predpoldne je prišel na Atanasovo stanovanje macedonski avtonomist Prucev, ki je brez vsakega uvoda začel streljati na svoja politična nasprotnika. Atanasov in Ivanov sta k sreči ostala nezadeta; pač pa je bila ranjena od izstrelkov Atanasova hišna gospodinja, katero so morali odpeljati v bolnišnico. Napadalec je bil aretiran in je izpovedal, da je izvršil atentat po naročilu svoje politične stranke. Kdaj bo že prenehalo nasilje v političnih borbah?

Strah pred papeževo podobo.

V Toronto v Canadi je bila umetniška razstava. Neki angleški slikar Alyn Williams je hotel razstaviti neko umetniško izdelano podobo papeža Pija XI. Masonska loža »Jurij Orange« je pa vložila protest proti temu, da se izstavi papeževa slika.

Mesto ob Bosporu.

Malokatero mesto na svetu ima toliko nazivov kot nekdanja turška prestolnica ob Bosporu. Konstantin Veliki si je tam zgradil prestolnico in jo nazval »Kostantinopolis« (= Koštantinovomesto. Ko je propadlo zapadno rimsko cesarstvo se je jelo mesto nazivati Bizanc. Slovani, ki so baš tedaj preplavljali Balkanski polotok in butali ob vrata samega Bizanca, so to mesto imenovali Carigrad. Ko je padlo pod Turke je dobilo ime Stambul. Zdaj pod turško republiko pa bo mesto prekrščeno na ime »Mustapha Kemal« po predsedniku turške republike.

Letalna nesreča.

V Angliji so dosegli najvišje število letalskih nesreč. Od začetka leta sem se je namreč ubilo 83 letalcev. Vsi so vojaški avijatiki.

Brezposelnost.

Kakor smo že večkrat poročali, vlada na Angleškem v vsej povojni dobi velika brezposelnost. Po uradnih podatkih je bilo 29. nov. t. l. 1.496,100 brezposelnih, za 330.825 več kakor leta 1925 ob istem času. V tej ogromni svoti niso všteti delavci, ki so bili brezposelni vsled znanega rudarskega štrajka. Če bi ne bila Anglija tako bogata kot je, bi jo ta silna brezposelnost gotovo vpropastila.

Od služkinje do ministrce.

V novem ministrstvu na Finskem sedi tudi gdč. Silaanpa, ki je bila, predno se je začela baviti s političnim in socialnim delom, priprosta služkinja. Kot služkinja je zasnovala strokovno organizacijo služkinj in natakaric. Pozneje je ustanovila za svoje tovarišice zdravstveni list. Nato je postala nadzornica v nekem velikem zadružnem hotelskem obratu ter je bila vsled svojega požrtvovalnega in plodovitega dela izvoljena v poslansko zbornico — na Finskem so lahko izvoljene tudi ženske. — Kot članica državnega zbora se je večkrat odlikovala v raznih političnih vprašanjih svoje domovine. Sedaj so jo imenovali za ministrco in je prevzela ministrstvo za socialno skrbstvo. Brezdvomno izredna ženska!

Miljonska sleparija.

V Postojni so prišli na sled miljonski slepariji pri špedicijski tvrdki Gondrard. Uradniki te tvrdke so državo osleparili za 200 miljonov lir. Na zvit način so namre spravljali blago brez carinskih pečatov dalje. Visoke zneske za carino so pa lepo vtaknili v svoj žep.

Strahovita nesreča.

V bližini Marseja je zletel v zrak ogromen kotel napolnjen z 20.000 kilogrami klora. Explozija je zahtevala 19 mrtvih in 30 ranjenih.

Meja sovraštva.

V Parizu v nekem delavskem predmestju se je dogodila tale dogodba:

K nekemu umirajočemu delavcu so nujno pozvali duhovnika. Ta se opravi na pot in nese seboj sv. popotnico. Ker je imel daleč do delavčeve hiše je moral počakati na omnibus. Bilo je ob šestih zjutraj ko gredo delavci na delo in so vsa vozila prenapolnjena. Delavci, večinoma brezverci, so brž naredili prostor duhovniku, ko je pokazal na štolo pod pelerino in dejal: »Grem k umirajočemu.« Med vožnjo so vsi tihi in zbrani; čutijo božjo bližino . . . Tu pa tam razgrne kdo časopis in ga prebira. Ta ali oni misli, kako bo božji odposlanec nekoč tudi njemu prinesel Boga ob zadnji uri. Na cilju se duhovnik dvigne, se zahvali resnim delavcem in izstopi. Spoštljivo se umaknejo in odvrnejo: »Čemu hvala, to je bilo najmanje kar smo mogli storiti.« — Neki list, ki objavlja to dogodbo, pripominja: Marsikje bi se zakrknjena srca omehčala, če bi imeli dovolj služabnikov božjih, ki bi s svojo požrtvovalnostjo in zatajevanjem posredovali med božjo milostjo in ljudmi.

Zgubljeno — najdeno.

Nekdo je zgubil od Sv. Lucije do Kozaršč kožuh podoben onim, kakor jih nosijo šoferji. Kdor ga je zgubil ga dobi pri Škodnik Miha-elu Kozaršče št. 14.

Najdeno.

Našli so prešiča. Kdor ga je zgubil in to lahko dokaže, naj se zglasi na goriškem magistratu, soba št. 16.

Oj ta vojaški boben!

Pozdrav iz Bolonjske nižave.

Slovenski fantje, ki služimo pri 12. polku konjenice v Bolonji pošiljamo tople pozdrave v prvi vrsti naši cenjeni »Goriški Straži«, ki nam prinaša največ novic iz naših rojstnih krajev. Pozdrave pošiljamo tudi staršem, da ne bodo preveč skrbeli za nas, saj če Bog da, se kmalu vidimo. Ravno tako pošiljamo pozdrave bratom, sestram, prijateljem in dekletom. Pozdravljamo tudi letnik 1907, ki gotovo misli, da kje je še tisti čas, ko ga pokličejo v službo. Prišel bo pa prav kmalu. Toda fantje, le korajžno! Konjički so spočiti in sedla so tudi popravljena. — Batagelj Vincenc, Kamnje na Vipavskem; Ferjančič Jožef, Goče pri Vipavi; Batagelj Anton, Kamnje; Škrjanc Ivan, Manče; Trkman Ivan, Črni Vrh; Kobal Anton, Postojna; Bizjak Jožef, Slap pri Vipavi; Živc Jožef, Trst; Anton Furlan, Podraga in drugi.

Iz Livorna.

Slovenski fantje - vojaki, ki služimo pri 13. težkem topničarskem polku v Livornu želimo vesele božične praznike, staršem, bratom, sestram, prijateljem in našim dekletom, ki pozabljajo na nas. Medtem se spominjamo tudi na letnika 1907 in se mu prav lepo priporočamo, da bi nas kaj kmalu prišel obiskat. Obenem se zahvaljujemo »Goriški Straži«, ki nam prinaša novice iz naših krajev. Na svidenje! Drugič kaj več! Cej Rafael, Lokve. Štrukelj Miroslav, Solkan. Nemec Jožef, Vrtojba. Mrevlje

Alojz. Dornberg, Mrevlje Bernard, Dornberg. Špacapan Anton, Štepančič Franc, Renče. Felc Matevž, Črnivrh nad Idrijo. Crnič Franc, Miren. Marušič Alojzij, Opatjeselo. Mlač Franc, Trst. Taučer Karl, Sežana. Vinčič Franc, Arčiča pri Bistrici.

Iz Rima.

Slovenski fantje = vojaki prideljeni 13. polku lahkega poljskega topništva, pošiljamo lepe pozdrave v domovino. Obenem voščimo vesele božične praznike ter srečno novo leto vsem domačim posebno pa letniku 1907. Še par kratkih mesecev, pa se bomo videli. Tebi ljuba »Straža« ,ki nam prinašaš vesti iz domovine, čeravno le bolj žalostne, kličemo: na mnoga leta! Jožef Pavšič iz Loma Kanalskega. Rutar Ivan iz Kneže pri Podmelcu. Batagelj Franc iz Vipave. Ferjančič Ivan, Vipava. Curk Ivan, Šturje. Simčič Ivan, Šmartno. Žgur Ant, Ložice. Žvanut Ivan. Šent Vid. Saksida Venček, Dornberg. Misloj Ivan Goce. Vendarmin Anton, Kojsko. Prinčič Jožef, Dol. Cerovo. Vidmar Ivan, Otlica. Ilinčič Jožef, Zatolmin. Kravos Jožef, Male Žablje. Arčon Vinko, Renče. Mahorčič Ivan, Lože. Skrt Jožef, Sinica — 82 pešpolk.

Književnost in umetnost.

Zbrani spisi Ivana Cankarja.

IV. zvezek. »Knjiga za lahkomiselne ljudi«. »Tujci«. Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. Str. XX.—352. Založila Nova založba v Ljubljani. Cena broš. 68 Din, v polplatno vez. 84 Din, v polusnje vez. 110 Din.

Četrti zvezek Zbranih spisov Iv. Cankarja, ki nam redno prihajajo po dvakrat na leto kot darilo za božič in veliko noč, obsega dve knjigi, katerih prva je izšla ob koncu l. 1901. in druga v začetku leta 1902. »Knjiga za lahkomiselne ljudi« je najbolj revolucionarna knjiga Ivana Cankarja, je najjasnejša in najbolj drzna izpoved filozofskih in socialnih nazorov njegove mladosti. V njej se druži nietschejanstvo s socializmom in nihilizmom, a hkrati se tudi oglašajo že prvi glasovi tihe resignacije in domotožja po davnih, zapravljenih idealih. Delo je tedaj, ko je izšlo, vzbudilo veliko senzacijo, a ni danes nič manj zanimivo, ker nam je najbolj plastična slika miselnega sveta, v katerem so živeli naši najnaprednejši duhovi v začetku sedanjega stoletja. Umetniški roman »Tujci«, ki tvori drugi del četrtega zvezka Zbranih spisov, je prav za prav avtobiografski roman. V nobeni drugi knjigi ni Ivan Cankar tako natančno razkazal svojih življenskih bojev, nikjer ni tako zvesto opisal lastnih gmotnih težav, ljubezenskih doživljajev ter umetniških dvomov in prevar, kakor v tem romanu; v njem gre »vse precej po resnici«, kakor ga je pesnik sam označil. Ta roman je vrhu tega morda smatrati za najbolje zgrajeno delo med večjimi njegovimi povestmi. Izidor Cankar je kakor doslej tudi v tem zvezku uvodoma podal miselno analizo objavljenega teksta in opozoril na nujno zvezo med pesnikovim pojmovanjem svoje pripovedovalne snovi ter njeno slovstveno formo.

V opombah pa je obrazložil postanek obeh del in pokazal literarne posledice, ki sta jih knjigi v našem slovstvu izzvali. — Knjiga je tiskana na lepem in trpežnem papirju, je tipografski brezhibna in ji je poleg tega šteti v zaslugo, da je ena naših najbolj ekonomičnih izdaj.

Rupnikove pege in proge.

Gospod Franc Rupnik je v »Edinosti« priobčil kritiko o knjigi »Luč v temini«. Deloma dobra, deloma srednja in tudi malovredna kritika.

Dobra je kritika, ko zavrača napačno rabo predloga k (»h Bogu, h molitvi itd.). Dobro je tudi, da je pisatelja opozoril na razne pravopisne napake. Popolnoma na mestu.

Srednja je kritika tam, kjer trdi, da ima le on prav, pisatelj pa ne. Povsem se strinjamo z načelno mislijo, da se moramo kar le moči ogibati germanizmov; toda tudi v tem do neke mere. Da bi besedi »ubogati« in »brihtnost« *žalili* slovensko uho tega mi ne verjemo in najbrže tudi g. Rupnik ne. Kakor lepše zveni »slušati«, ki jo na pr. skoro izključno rabijo Kraševci, vendar pomislimo, da nahajamo »ubogati« v večini šolskih knjig in tudi pri pisateljih. Da bi zato koga ušesa bolela, to je precej pretirano. »Brihtnost« (bistroumnost) je res germanskega izvora, toda pri nas že dolgo udomačena beseda. — G. Rupnika peče »prašanje« namesto »vprašanje«. Sam Župančič tako piše, in zdi se nam, da Rupnik doslej Župančiča še ni prekosil.

Kritiku povemo, da nam je mimo rabe »čutstvo« in »čuvstvo« (Rupnik) že ljubše čustvo, torej brez trdo vsiljenega t ali v. Ravnotako nam je raba »nečimrn« bližja kakor »ničemuren«: prvič Slovenci izgovarjamo le nečimrn,, (plod stoletij), in če bi navzlic temu hoteli ostati pri Rupnikovem oziroma Breznikovem pravopisu, bi moral biti vsak Slovenec jezikoslovec.

Sonce bo najbrže v kratkem potisnilo v ozadje obliko »solnce«. Počakajmo le še par let!

G. Rupnik piše: »Dr. Breznik se je tako odločil«. Vsa čast drju Breznika, profesorju slovenskega jezika. On je sedaj naš prvi slovenist, a vendarle ni naš jezikoslovni — bog. On je naš pravopis zrevolucioniral, on je naš učitelj, a vendar ni nezmotljiv in njegov pravopis ne bo večen.

Če pa se g. Rupnik venomer sklicuje na Breznika, bi mu moral tudi zvesto slediti. Potem bi ne smel pisati »Ne popravljajmo dr Breznika«, ampak »Ne popravljajmo drja Breznika«, kakor bi tudi moral vedeti, da je oblika dovesti, privesti Brezniku zoprna, všeč pa »pripeljati«. *N. K.*

Za gospodarja in gospodinjo.

Kako se dado polži na vrtu temeljito zatreti? Vse snovi, ki hitro srkajo vodo vase, umorijo polže, ker jim odtegnejo vodo, ki jim je za življenje neobhodno potrebna. Takih snovi je več, a v poštev pridejo le one, ki se dobivajo lahko in poceni. Najboljša taka snov je moka iz sveže žganega apna in dober ter svež cement. Ker pa apno in cement umorita polže le tedaj, če prideta v dotiko z njih kožo, je treba ti dve snovi posipati zgodaj zjutraj, v času. ko polži lezejo okrog, to je pred osmo uro zjutraj in le ob suhem vremenu. Polži, ki pridejo v dotiko z apnom in cementom, izcejajo veliko slin. Mnogo izmed njih jih takoj pogine in počrni. Takoj poginejo le mladi polži, dočim se starejši otmejo smrti. Zato se mora posipavanje par dni tolikokrat ponavljati, da se vsi polži ugonobe. Francoski vrtnarji posipljejo vse prostore, kjer polži lezejo, vsako jutro po dvakrat, in sicer v presledkih od deset do petnajst minut. Pred cementom prvega posipanja, ki pride v dotiko s polževo kožo, se živali varujejo na ta način, da izcede iz kože neko klejnato slino. Ta klejnata slina naredi čez polža prevlako, ki iz nje pozneje že manj voden izleze. Če se potem polži kmalu vnovič dotaknejo apna ali cementa, postanejo nezmožni, da bi v kratkem času izcedili novo klejnato slino, ki jih je pvič rešila, in vsi polži, ki pridejo drugič le malo v dotiko z apnom, se skrčijo in kmalu poginejo. Če se tako dvakratno posipanje zjutraj prihodnjega dne ponovi, potem ne ostane noben polž živ. Oseba, ki trosi apno ali cement, naj si po storjenem delu ne umije rok in obraza z vodo, ampak z oljem in potem šele z milnico, ker jedka raztopina apna ali cementa kožo poškoduje. Dobro je tudi, namazati si pred posipanjem obrvi nad očmi z oljem.

Darovi.

Milodari za poplavljence nabrani potom knezo=nadšk. ordinarijata: Villesse 20 L; Št. Tomaž 10 L; Št. Peter pri Gorici 42.25 L; Centralna Posojilnica v Gorici 3000 L; Rihenberg 30 L; č. g. Josip Štrancar, župnik 100 L.

Za »Slovensko sirotišče«: P. n. g. Janez Palik v Zapužah 50 L: D .F. 10 L. — Srčna hvala!

Za Alojzijevišče: G. Pavletič Franc iz Štandreža 50 L. Prisrčna hvala!

Listnica uredništva.

R. L., Col: Vaše vprašanje je tako zamotano kot zvezdoznanstvo, zato nanj pri najboljši volji ne moremo odgovoriti.

Grahovskemu dopisniku: Ker se nam zdi neumestno in mogoče celo kvarljivo spuščati se v osebne prepire, dopisa ne moremo priobčiti. Sicer pa, saj poznate pregovor: »O mrtvih se ne sme slabo govoriti.« Pozdrave.

Listnica upravništva.

S. A., Ruti: Vaše obvestilo spada med oglase, ki se pri vsakem listu posebej plačujejo. Zato sporočite nam ali ndaj ga objavimo. Pozdrav.

Testenine „Pekatete“

so na glasu kot izborna jed še iz predvojnega časa. Da dobi vsak, ki jih zahteva tudi res prave naše testenine, smo zopet upeljali zavoje po pol in 1 kg. Zahtevajte pri trgovcih makarone, špagete, subjete in razne juhne vrste le v zavojih z napisom

„Pekatete“.

Proda se posnemalnik znamke »Alfa«, ki posname 150 l na uro, je skoraj popolnoma nov in se proda le zato, ker se je obrat povečal. — Cena se poizve na licu mesta. — Mlekarna Rute na Ponikvah, pošta Slap ob Idriji.

Ženitna ponudba. — Katera ženska bi se rada seznanila in omožila z mladim stalnim uradnikom. Ponudbe na upravo lista pod »Kurort«.

Krojaški mojster se želi seznaniti z gospodično od 22—28 let ali z vdovo z enim otrokom in nekoliko premoženjem ali obrtjo. Alojzij Flander, Cave del Predil (Raibl).

NAŠA VINA, dobra, po nizkih cenah, tudi v manjših količinah; marsalo, vermut, grenčice, žganje, vinski jesih itd. prodaja trgovina v ulici Ascoli št. 31 (na vogalu trga Korenj, de Amicis).

Širite „Goriško Stražo“

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno! Cene zmerne!

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, krtov, veveric, jazbecev itd. itd.

Prodajam PASTI in POSEBNO MESO za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje

Nihče nima pravice kupovati zame

WALTER WINDSPACH

GORICA - Via Carducci 6 - GORICA

Pozor na izpremenjeni naslov!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50 Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica **Din. 50,000.000** **Centrala LJUBLJANA** Rezerve **Din. 10,000.000**

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. — **Agencije:** Logatec.

Vloge na knjižice po 4 %.
Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).
Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.
Nakazila v tu- in inozemstvo.
Borzni in ostali bančni posli.